

ВІДГУК
офіційного опонента
кандидата мистецтвознавства, доцента
Чуєвої Оксани Володимирівни
на дисертаційну роботу Ван Жуньчжі
«Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 02 Культура і мистецтво
зі спеціальності 022 Дизайн

Актуальність теми дисертації. Дисертаційна робота Ван Жуньчжі присвячена всебічному аналізу процесів взаємодії традиційних і новітніх тенденцій у дизайні упаковки чаю в Китаї. Обрана тематика відзначається актуальністю, оскільки віддзеркалює ключові виклики сучасного дизайнерського мислення в контексті глобалізаційних трансформацій і прагнення до збереження культурної самобутності візуальних комунікацій.

Автор дослідження слушно зазначає, що дизайн упаковки відіграє ключову роль у формуванні споживацького досвіду, особливо в сегменті чаю, що має глибоке історичне та культурне значення в Китаї. Сьогоднішній ринок чаю характеризується динамічним поєднанням традиційних елементів з інноваційними підходами в дизайні упаковки, що дозволяє брендам виділятися та комунікувати з аудиторією. Саме завдяки дизайнерським рішенням пакування чаю поступово стали незамінним інструментом різних комунікаційних процесів. Тож, дослідження традицій та інновацій у дизайні упаковки чаю в Китаї є актуальним, оскільки сприяє розумінню ролі культурних кодів у сучасному візуальному середовищі та впливу цих кодів на сприйняття споживачів.

Вибір теми «Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї» зумовлений факторами, які підкреслюють її актуальність та значущість у сучасному дизайні. Китай є батьківщиною чайної культури, з глибоким історичним корінням та традиціями, що формувалися протягом тисячоліть. Упаковка чаю в Китаї відображають культурні аспекти, що є невід'ємною частиною національної ідентичності. Аналіз поєднання традицій та інновацій є

важливим для розуміння багатовікової китайської культури, що адаптується до сучасного глобалізованого світу та зберігає свої унікальні особливості.

Дослідження цієї теми включає в себе розгляд і сучасних технологій і екологічних матеріалів і застосування новаторських ідей, що сприятимуть сучасному розвитку упаковки чаю.

Зважаючи на все вищезазначене, можна констатувати актуальність порушеної наукової теми і самого дослідження.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни. Наукова новизна роботи полягає у вперше здійсненому цілісному підході до вивчення дизайну упаковки чаю в Китаї через призму поєднання традиційних і сучасних підходів. В уточненні та розширенні типологізації пакувальних рішень, уточненні символіко-естетичних аспектів, а також аналізі використання цифрових технологій у контексті чайної продукції. Автор обґрунтовано показує як у сучасному дизайні зберігаються елементи каліграфії, орнаментальних мотивів, кольорової символіки та водночас упроваджуються такі інноваційні практики як смарт-упаковка, доповнена реальність та інтерактивні рішення. Окреслено положення про те, як сучасний дизайн упаковки чаю в Китаї відповідає на виклики екологічної стійкості та інтегрує локальні традиції на тлі глобальних тенденцій.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності. Представлена дисертація є завершеною науковою роботою і відповідає принципам академічної доброчесності. За результатами перевірки дослідження на текстові співпадіння можна зробити висновок, що дисертація Ван Жуньжжі є її самостійною авторською працею і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело, а цитати оформлені, згідно з методичними вимогами.

Мова та стиль викладення результатів. Дисертація написана українською мовою і має анотацію в англійському перекладі. Результати

дослідження викладені автором послідовно і грамотно, стиль тексту дисертації відповідає науковим стандартам.

Структура дисертаційного дослідження чітка та логічна: складається із анотації, вступу, чотирьох розділів, п'ятьох додатків. Повний обсяг дисертації 310 стор. Основна частина тексту представлена на 155 стор. Список використаних джерел інформації – 157 позицій, 18 стор. Додаток А – 144 ілюстрацій, 104 сторінки; додаток Б – список ілюстрацій – 144 позиції, 19 сторінок; додаток В – таблиці, 8 сторінок; додаток Г – список публікацій – 1 сторінка; додаток І – список апробацій – 4 сторінки.

Методологічний апарат роботи є достатньо різноплановим: автор застосовує історико-культурний, порівняльний, семіотичний, маркетинговий аналіз, візуальний контент-аналіз, а також залучає емпіричні методи (польові дослідження, експертні інтерв'ю). Такий міждисциплінарний підхід дозволяє глибше проникнути в специфіку об'єкта дослідження та забезпечити комплексність отриманих результатів.

Практична значущість дисертації полягає в тому, що результати роботи можуть бути використані для розробки сучасних дизайнерських стратегій у чайній пакувальній індустрії, у навчальних програмах мистецьких закладів вищої освіти, а також у формуванні рекомендацій для брендів та ТМ, що прагнуть поєднувати традиційні цінності із сучасними вимогами до дизайну упаковки.

У вступі автор доводить актуальність обраної теми, ставить мету, завдання, визначає об'єкт і предмет дослідження, формулює наукову новизну. Структурні елементи сформовані коректно і взаємно корелюються.

Перший розділ дисертації присвячений визначенню актуальності теми «Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї» в умовах сучасного розвитку дизайну візуальних комунікацій. Проведено аналіз наукових джерел, визначено загальну методологію і теоретичну базу дослідження у вітчизняній та зарубіжній науці. Автор зазначає, що не зважаючи на значущість, тема не була

всєбічно проаналізована і лише в поодиноких працях висвітлені її окремі аспекти, а от комплексний підхід є недостатньо розробленим. Не вистачає досліджень, які б висвітлювали процеси інтеграції традицій, інновацій та екологічності у контексті зазначеної теми та розглядали б її міждисциплінарної точки зору.

У другому розділі дисертаційної роботи досліджується історія чайної культури в Китаю з стародавніх часів до сьогодення та її зв'язок з традиційною китайською філософією. Визначено, що дизайн упаковки чаю в різні періоди мав певні особливості та відмінності. Для *традиційного періоду* часів правлячих династій характерними ознаками є декоративізм, символізм, традиційні орнаментальні композиції, що прикрашалася каліграфією та мали безпосередній зв'язок з природою, так як упаковка часто виготовлялася з бамбуку, деревини, порцеляни, паперу або тканини; для *модерного періоду (Китайська республіка)* характерним було використання тогочасних інноваційних графічних технік, що визначали новий стиль в поєднанні з китайськими художніми традиціями; для *періоду КНР* характерними змінами у дизайні упаковок стало відтворення політичних та економічних реалій країни.

У третьому розділі визначено традиційні елементи китайського дизайну упаковки чаю та їх символічне значення; матеріали та техніки традиційної упаковки чаю, їх форма та структура. Зазначено, що саме ці елементи в сукупності відображають китайську філософію, ритуали та естетику чаювання.

Розкрито особливості палацового та народного дизайну пакувань чаю, їх символіку, стилістику та розбіжності. Охарактеризовані інноваційні підходи до проєктування упаковок чаю та визначено їх основні вимоги, а саме - функціональність, естетичність та екологічність. Зазначено, що сучасні технології суттєво змінюють вигляд сучасних упаковок чим приваблюють потенційних споживачів, а мультисенсорний дизайн додає упаковці нові емоційні виміри, що працюють на рівні відчуттів. Інтреактивні елементи в свою чергу сприяють зміцненню зв'язків між продуктом і споживачами.

Виділено шість основних напрямків інновацій, які присутні в дизайні упаковок чаю: смарт-упаковка, впровадження екологічних матеріалів, інтерактивність, інновації у формі конструкцій, персоналізація, вплив штучного інтелекту.

У четвертому розділі визначено тренди та стилістику сучасного дизайну упаковок чаю в Китаї, що враховують глобалізаційний та національно-орієнтований підходи. Кожен з яких має свої чіткі ознаки та відмінності. Глобалізаційний підхід спирається на використання інфографічних зображень та фокусуванні на сучасних цінностях, а традиційний підхід наслідує здобутки культурної спадщини та духовності. Окреслено культурні та соціальні фактори, які впливають на дизайн китайської упаковки чаю в умовах глобалізації та перспективи впливу локальної культурної спадщини на глобальний ринок дизайну упаковки.

Висновки дисертаційного дослідження стисло демонструють результати роботи, сформульовані коректно і адекватно відображають результати дослідження, які було сформульовано на початку дослідження завданнями.

Візуальний матеріал, розміщений у додатках до дисертації, вдало доповнив та проілюстрував весь дослідницький процес.

Недоліки, зауваження, дискусійні питання до дисертаційної роботи.

У процесі ознайомлення з дисертацією Ван Жуньчжі було сформульовано такі зауваження та коментарі:

1. В окремих розділах роботи, особливо в розділі 3 наявні елементи повторення положень (культурна спадщина та ідентичність, використання природних матеріалів) та надмірної деталізації емпіричних даних, аналіз обраних зразків, що може ускладнювати або відволікати від сприйняття основних висновків.
2. Автором дослідження недостатньо широко застосовано соціологічні методи дослідження (опитування, анкетування, фокус-групи), що дозволило б значно розширити емпіричну базу відносно положень про

графічні складові, що формують загальне сприйняття упаковки безпосередніми споживачами.

3. В роботі неодноразово автор описує кольори та їх поєднання, що притаманні китайській культурі в різні періоди. Було б доречно представити у дослідженні в додатках зразки колірних схем притаманних певним історичним періодам, або споживчим сегментам, або ж глобалізаційному та національно-орієнтованому підходам.
4. Виклад окремих інноваційних аспектів, зокрема використання доповненої реальності та інтерактивних технологій (розділ 3) має більш поверхневий, описовий характер і потребує глибшої концептуалізації у площині сучасної теорії дизайну.
5. Порівняльний аналіз із іншими національними школами дизайну упаковки, зокрема Японії, Кореї (розділ 4) здійснено вкрай обмежено, що дещо звужує міжнародний контекст дослідження. Такий аналіз міг би вигідно підкреслити саме автентичність китайської культурної спадщини.

Однак зазначені зауваження не знижують високої наукової, методологічної та практичної цінності роботи, яка цілком відповідає вимогам до кваліфікаційних праць на здобуття ступеня доктора філософії.

Висновок: дисертаційна робота Ван Жуньчжі «Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї» є завершеним, комплексним, самостійним дослідженням, що має вагоме наукове і практичне значення для розвитку сучасного графічного дизайну та культурологічних досліджень візуальної комунікації.

Висновок про дисертаційну роботу. Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Ван Жуньчжі на тему «Традиції та інновації у дизайні упаковки чаю в Китаї» виконана на високому науковому рівні, має вагоме наукове і практичне значення для розвитку сучасного графічного дизайну та культурологічних досліджень візуальної комунікації. Не

порушує принципів академічної доброчесності та є завершеним науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для спеціальності 022 Дизайн галузі знань 02 Культура і мистецтво. За актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною представлена дисертація повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 29 Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. №261 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №283 від 03.04.2019 р. та №502 від 19.05.2023 р., а також п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

На підставі вищезазначеного дисертантка Ван Жуньчжі заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 022 Дизайн.

Офіційний опонент:

Кандидат мистецтвознавства, доцент,
«Київського національного
університету культури і мистецтв»

Оксана ЧУЄВА

М.П.

«___» _____ 2025 року